

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/41,42

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2022/1166
Karar No. 2022/1823
Tarihi: 16/02/2022

- TOPLU SÖZLEŞME SÜRECİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELERİN TOPLU SÖZLEŞMENİN BİR AN ÖNCE YAPILMASI AMACINA DÖNÜK OLDUĞU
- YETKİ TESPİTİNE İTİRAZIN SÜRECİ DURDURMASI NEDENİYLE İVEDİLİKLE ÇÖZÜME KAVUŞTURULMASININ GEREKTİĞİ
- KÖTÜ NİYETLİ İTİRAZLARA İLİŞKİN İDARİ PARA CEZASINA DİSİPLİN HÜKÜMLERİNİN UYGULANMASINA HÜKMEDİLMESİNİN GEREKTİĞİ

ÖZETİ Belirtmek gerekir ki, yetki tespiti ve toplu görüşme sürecine dair 6356 sayılı Kanun'da yer alan hükümlerin bir çoğunda kesin ve düzenleyici süreler öngörülmüştür. Kanun koyucunun amacının, toplu iş sözleşmesinin en kısa sürede imzalanması ve işçilerin toplu iş sözleşmesinde kararlaştırılacak haklarına kavuşmaları olduğu gözetildiğinde, kesin ve düzenleyici süreler aracılığı ile toplu iş sözleşmesinin ivedi şekilde imzalanmasının amaçlandığı ifade edilebilir. Ayrıca yetki tespitine itirazın somut deliller veya olgulara istinaden yapılması gerektiğine dair hükmün de, aynı amacın gerçekleşmesi için düzenlendiği şüphesizdir.

Diğer taraftan, 6356 sayılı Kanun'un 43 üncü maddesinin son fıkrasında yer alan "İtiraz, karar kesinleşinceye kadar yetki işlemlerini durdurur." düzenlemesi sebebiyle de, yetki tespitine itirazın ivedi şekilde sonuçlandırılmasının öneminin açık olduğu da belirtilmelidir.

Hal böyle olmakla birlikte, ivedi şekilde sonuçlandırılması gereken yetki tespitine itiraz istemine ilişkin somut uyuşmazlıkta, açık bir şekilde mahkemenin yetkisiz olmasına göre, davacı vekili tarafından temyiz kanun yoluna başvurulması kötünietlidir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Kötünietle temyiz" başlıklı 368 inci maddesindeki "Temyiz talebinin kötünietle yapıldığı anlaşılırsa Yargıtay'ca 329 uncu madde hükümleri uygulanır." düzenlemesine göre 6100 sayılı Kanun'un 329'uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Kötüniet sahibi davalı veya hiçbir hakkı olmadığı hâlde dava açan taraf, bundan başka beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar disiplin para cezası ile mahkûm edilebilir. Bu hâllere vekil sebebiyet vermiş ise disiplin para cezası vekil hakkında uygulanır." kuralın eldeki uyuşmazlığa tatbikî gereklidir.

DAVA: Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, temyizen incelenmesi davacı vekili tarafından istenilmekle, temyiz talebinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünöldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, davalı Bakanlığın 22/02/2021 tarih ve 428575 sayılı yazısı ile davalı Türkiye Haber-İş Sendikası için yaptığı yetki tespitinin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalılar, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Yargılama Safhası ve İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti:

İlk Derece Mahkemesince, yetkisizlik kararı verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesinin kararına karşı, davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesince, İlk Derece Mahkemesi kararının usul ve esas yönünden hukuka uygun olduğu gerekçesiyle istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

Dairemizce, İlk Derece Mahkemesi tarafından tarafların hukuki dinlenilme hakkını ihlal eder şekilde, ön inceleme duruşması icra edilmeksizin dosya üzerinden yetkisizlik kararı verilmesinin isabetsiz olduğu gerekçesiyle Bölge Adliye Mahkemesi kararının ortadan kaldırılmasına, İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmiştir.

Bu defa İlk Derece Mahkemesince bozma ilamına uyularak yetkisizlik kararı verilmiştir.

Temyiz başvurusu:

Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Toplu iş sözleşmesi kavramı Anayasa'nın 53 üncü maddesinde düzenlenmiş olup, “Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı” başlıklı maddenin birinci fıkrasında “İşçiler ve işverenler, karşılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahiptirler.” kuralına yer verilmiştir.

Toplu iş sözleşmesi yetkisi ise, toplu iş sözleşmesi ehliyetine sahip kuruluş veya kişinin belli bir toplu iş sözleşmesi yapabilmesi için Kanunun aradığı niteliğe sahip olmasını gösterir (GÜNAY, Cevdet İlhan: İş Hukuku Yeni İş Yasaları, Ankara 2013, s.942).

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun “Yetki” başlıklı 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer verilen, “Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birinin üyesi bulunması şartıyla işçi sendikası, toplu iş sözleşmesinin kapsamına girecek işyerinde başvuru tarihinde çalışan işçilerin yarıdan fazlasının, işletmede ise yüzde kırkının kendi üyesi bulunması hâlinde bu işyeri veya işletme için toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir.” yönündeki düzenleme ile de, toplu iş sözleşmesi yetkisine ilişkin şartlar belirlenmiştir.

6356 sayılı Kanun'un “Yetki İtirazı” başlıklı 43 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Kendilerine 42 nci madde uyarınca gönderilen tespit yazısını alan işçi veya işveren sendikaları veya sendika üyesi olmayan işveren; taraflardan birinin veya her ikisinin yetki şartlarına sahip olmadığı veya kendisinin bu şartları taşıdığı yolundaki itirazını, nedenlerini de göstererek yazının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren altı iş günü içinde mahkemeye yapabilir.” kural ile de yetkiye itirazın usulü belirlenmiştir.

6356 sayılı Kanun'un 43 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında ise “İtiraz dilekçesinde veya ekinde somut delillerin yer almaması hâlinde itiraz incelenmeksizin reddedilir. İşçi ve üye sayılarının tespitinde maddi hata ve süreye ilişkin itirazları mahkeme altı iş günü içinde duruşma yapmaksızın kesin olarak karara bağlar. Bunların dışındaki itirazlar için mahkeme, duruşma yaparak karar verir ve bu karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi bir ay içinde kararını verir. Bu karara karşı temyiz yoluna başvurulması hâlinde Yargıtay bir ay içinde kesin olarak karar verir.” düzenlenmesine yer verilmiştir.

Belirtmek gerekir ki, yetki tespiti ve toplu görüşme sürecine dair 6356 sayılı Kanun'da yer alan hükümlerin bir çoğunda kesin ve düzenleyici süreler öngörülmiştir. Kanun koyucunun amacının, toplu iş sözleşmesinin en kısa sürede imzalanması ve işçilerin toplu iş sözleşmesinde kararlaştırılacak haklarına

kavuşmaları olduğu gözetildiğinde, kesin ve düzenleyici süreler aracılığı ile toplu iş sözleşmesinin ivedi şekilde imzalanmasının amaçlandığı ifade edilebilir. Ayrıca yetki tespitine itirazın somut deliller veya olgulara istinaden yapılması gerektiğine dair hükmün de, aynı amacın gerçekleşmesi için düzenlendiği şüphesizdir.

Diğer taraftan, 6356 sayılı Kanun'un 43 üncü maddesinin son fıkrasında yer alan "İtiraz, karar kesinleşinceye kadar yetki işlemlerini durdurur." düzenlemesi sebebiyle de, yetki tespitine itirazın ivedi şekilde sonuçlandırılmasının öneminin açık olduğu da belirtilmelidir.

Bu genel açıklamalar ışığında değerlendirme yapılması gerekmektedir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, somut uyuşmazlıkta işletme toplu iş sözleşmesi yetki tespitine itiraz edildiğinden, 6356 sayılı Kanun'un 79 uncu ve 2 nci maddeleri gereğince kesin yetkili mahkemenin işletme merkezinin bağlı bulunduğu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünün bulunduğu yer olan Diyarbakır İş Mahkemesi olduğu açıktır. Nitekim yetki tespitine itirazda bulunan davacının itiraz dilekçesini, 6356 sayılı Kanun'un 43/2. maddesi gereğince görevli makam olan Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne kaydettirdiği de sabittir. Mevzuatın emredici hükümlerine göre yetkili mahkemenin Diyarbakır İş Mahkemesi olduğu da İlk Derece Mahkemesi kararında tereddüde mahal verilmeksizin açıklanmıştır.

Hal böyle olmakla birlikte, ivedi şekilde sonuçlandırılması gereken yetki tespitine itiraz istemine ilişkin somut uyuşmazlıkta, açık bir şekilde mahkemenin yetkisiz olmasına göre, davacı vekili tarafından temyiz kanun yoluna başvurulması kötünietlidir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Kötünietle temyiz" başlıklı 368 inci maddesindeki "Temyiz talebinin kötünietle yapıldığı anlaşılırsa Yargıtay'ca 329 uncu madde hükümleri uygulanır." düzenlemesine göre 6100 sayılı Kanun'un 329'uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Kötüniet sahibi davalı veya hiçbir hakkı olmadığı hâlde dava açan taraf, bundan başka beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar disiplin para cezası ile mahkûm edilebilir. Bu hâllere vekil sebebiyet vermiş ise disiplin para cezası vekil hakkında uygulanır." kuralın eldeki uyuşmazlığa tatbikî gereklidir.

Bu açıklamalar karşısında, İlk Derece Mahkemesi kararı isabetli olmakla birlikte, davacı vekili tarafından temyiz talebinin kötünietle yapıldığının anlaşılmasına göre; davacının 3.000,00 TL disiplin para cezasına mahkûm edilmesi gerekmiştir.

Sonuç:

Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere ve özellikle delillerin takdirinde bir isabetsizlik görülmemesine göre, yerinde bulunmayan bütün temyiz itirazlarının reddi ile usul ve kanuna uygun olan hükmün ONANMASINA, aşağıda yazılı temyiz giderinin temyiz edene yükletilmesine,

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 368'inci maddesi yollaması ile 329'uncu maddenin ikinci fıkrası gereğince davacının 3.000,00 TL disiplin para cezası ile CEZALANDIRILMASINA, para cezasının infazının İlk Derece Mahkemesince sağlanmasına, 16/02/2022 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.